PREPRAVNÝ PORIADOK

PRE PRAVIDELNÚ REGIONÁLNU AUTOBUSOVÚ DOPRAVU ARRIVA Liorbus, a.s. platný od 1.1.2025

ARRIVA Liorbus, a.s.
Bystrická cesta 62
034 01 Ružomberok
Slovenská republika

IČO: 36403431
DIČ: 2020127835
www.arriva.sk/liorbus

Spoločnosť je zapísaná v OR Okresného súdu Žilina,
Oddiel: Sa, Vl. č.: 10334/L

ARRIVA Liorbus, a.s. spoločnosť (ďalej len "dopravca") vydáva tento Prepravný poriadok na vykonanie príslušných ustanovení zákona č.332/2023 Z. z. o verejnej osobnej doprave.

OBSAH:

I. Úvodné ustanovenia ... 3
II. Výklad pojmov ... 3
III. Druh dopravy ... 4
IV. Rozsah poskytovaných dopravných služieb ... 4
V. Zmluva o preprave osôb ... 4
VI. Základné povinnosti dopravcu ... 4
VII. Práva dopravcu ... 6
VIII. Zmluva o preprave osôb ... 8
IX. Základné práva a povinnosti cestujúceho ... 8
X. Osobitné práva cestujúcich ... 10
XI. Práva cestujúcich s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie a zdravotne postihnutých osôb (osobitná skupina cestujúcich) ... 10
XII. Predaj cestovných lístkov ... 11
XIII. Kontrola cestovných lístkov v regionálnej autobusovej doprave ... 12
XIV. Podmienky prepravy príručnej batožiny ... 13
XV. Podmienky prepravy živých zvierat ... 14
XVI. Preprava bicyklov a detských kočíkov ... 15
XVII. Mimoriadne udalosti počas prepravy ... 16
XVIII. Uplatňovanie práv a reklamácie ... 17
XIX. Straty a nálezy ... 18
XX. Záverečné ustanovenia ... 18

I. Úvodné ustanovenia

1. Tento prepravný poriadok je vyhotovený v súlade a na vykonanie príslušných ustanovení zákona č. 332/2023 o verejnej osobnej doprave (ďalej len „zák. č. 332/2023").
2. Tento prepravný poriadok nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho zverejnenia na webovom sídle dopravcu.
3. Tento prepravný poriadok spolu s tarifou a cestovnými poriadkami je návrhom dopravcu na uzavretie prepravnej zmluvy medzi dopravcom a cestujúcim.
4. Prepravný poriadok upravuje podmienky prepravy osôb, príručnej batožiny, cestovnej batožiny a živých spoločenských zvierat a drobných zvierat prepravovaných spolu s cestujúcim.
5. Prevádzková povinnosť dopravcu je povinnosť vykonávať pravidelnú autobusovú dopravu v súlade s dopravnou licenciou a so zmluvou o službách vo verejnom záujme po celý čas ich platnosti.
6. Súčasťou tohto prepraveného poriadku je súčasná tarifa a cestovné poriadky jednotlivých liniek, zverejnené na webovom sídle dopravcu a prípadne aj informačných centrách dopravcu, ak sa ich rozhodne dopravca zriadiť.

II. Výklad pojmov

1. **„Dopravca"** je prevádzkovateľ cestnej dopravy, ktorý je držiteľom povolenia na prevádzkovanie linky, licencie, ktoré ho oprávňuje na poskytovanie dopravných služieb na základe zmluvy o preprave osôb.
2. **„Cestujúci"** je fyzická osoba, ktorá využíva služby pravidelnej osobnej cestnej dopravy, poskytované dopravcom a na tento účel je s dopravcom povinná uzatvoriť prepravnú zmluvu.
3. **„Pravidelná doprava"** je pravidelne sa opakujúce poskytovanie prepravných služieb na určenej trase dopravnej cesty, pri ktorom cestujúci nastupujú a vystupujú na vopred určených zastávkach a ktorých dopravca prepravuje podľa vopred vyhlásených prepravných podmienok, zverejneného cestovného poriadku a tarify.
4. **„Prepravná zmluva"** je zmluva o preprave osôb, ktorú na účely vykonania prepravy osoby uzatvárajú dopravca a cestujúci. Prepravná zmluva je uzatvorená akceptáciou tohto prepraveného poriadku cestujúcim, za ktorú sa považuje zakúpenie cestovného lístka.
5. **„Cestovný lístok"** je doklad potvrdzujúci zaplatenie cestovného za prepravu a uzatvorenie Prepravnej zmluvy. Cestovný lístok môže dopravca vydať ako listinný doklad alebo ako elektronický doklad.
6. **„Tarifa"** je dokument dopravcu, ktorým upravuje:

a) sadzby základného cestovného a príplatkov k nim,
b) sadzby cestovného pre všetky skupiny cestujúcich a psa so špeciálnym výcvikom,
c) ceny za prepravu príručnej batožiny a batožiny, živých spoločenských a drobných zvierat prepravovaných spolu s cestujúcim,
d) sadzbu sankčnej úhrady,
e) podmienky, za ktorých sa sadzby cestovného a ostatných cien uplatňujú.

7. **„Cestovný poriadok"** je dokument, upravujúci časy odchodov a príchodov jednotlivých autobusových liniek zo zástavky.
8. **„Prepravná povinnosť"** je povinnosť dopravcu uzatvoriť Zmluvu o preprave osôb s každým cestujúcim pripraveným na zastávke na trase autobusovej linky v čase odchodu autobusu podľa cestovného poriadku; to neplatí, ak je vyčerpaná kapacita autobusu podľa osvedčenia o evidencii, cestujúci nie je podľa prepravného poriadku spôsobilý na prepravu alebo

prepravu na trase autobusovej linky dočasne znemožňuje aktuálny technický stav, priepustnosť cesty alebo bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky.

9. **„Zdravotne postihnutá osoba"** alebo **„Osoba so zníženou pohyblivosťou"** je akákoľvek osoba, ktorej **pohyblivosť pri využívaní dopravy je znížená** v dôsledku akéhokoľvek telesného postihnutia (zmyslového alebo pohybového, trvalého alebo dočasného), duševného postihnutia alebo poruchy, alebo akejkoľvek inej príčiny zdravotného postihnutia, alebo v dôsledku veku a ktorej stav si vyžaduje primeranú pozornosť a prispôsobenie služieb, ktoré sú k dispozícii všetkým cestujúcim, jej osobitným potrebám.

III. Druh dopravy

1. Dopravca prevádzkuje v súlade s týmto prepravným poriadkom pravidelnú prímestskú dopravu.

IV. Rozsah poskytovaných dopravných služieb

1. Dopravca poskytuje cestujúcim verejnú pravidelnú prepravu osôb podľa príslušných cestovných poriadkov z miesta nástupu do miesta výstupu.
2. Dopravca poskytuje v rámci verejnej pravidelnej dopravy osôb zároveň prepravu príručnej batožiny, cestovnej batožiny a živých spoločenských a drobných zvierat prepravovaných spolu s cestujúcim, ktorých prepravu dopravca v tomto prepravnom poriadku výslovne nezakazuje.
3. Dopravca poskytuje cestujúcim aj ďalšie služby spojené s prepravou osôb uvedené v tomto prepravnom poriadku, najmä služby súvisiace s:

a) právami cestujúcich,
b) nárokmi cestujúcich z prípadne spôsobenej škody,
c) právami z neuskutočnenej alebo nedokončenej prepravy,
d) osobitnými právami vybranej skupiny cestujúcich,
e) uplatňovaním práv cestujúcich u dopravcu.

V. Zmluva o preprave osôb

1. Zmluva o preprave osôb je uzavretá zaplatením cestovného podľa príslušnej tarify cestujúcim. Potvrdením o uzavretí zmluvy o preprave osôb a dokladom o zaplatení cestovného je cestovný lístok.
2. Zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas v súlade s týmto prepravným poriadkom.
3. Dopravca je oprávnený v prípade, že povolená kapacita autobusu nedovoľuje prepravu všetkých cestujúcich, pripravených na zastávke na trase autobusovej linky v čase odchodu autobusu, prednostne prijať na prepravu cestujúceho, pre ktorého je podľa prepravného poriadku vyhradené miesto v autobuse, teda zdravotne postihnutú osobu, osobu so zníženou pohyblivosťou a ďalej osoby staršie, tehotné ženy a rodičov s malými deťmi.
4. Za splnenie zmluvy voči cestujúcemu sa považuje ukončenie prepravy v rozsahu uzatvorenej zmluvy medzi dopravcom a cestujúcim, ale aj vykonanie prepravy v inom ako zmluvnom rozsahu, pokiaľ došlo k vylúčeniu cestujúceho z prepravy oprávnenou osobou dopravcu.

VI. Základné povinnosti dopravcu

1. Dopravca prevádzkuje prepravu osôb v súlade s udelenými povoleniami, dopravnými licenciami, licenciami ES a uzavretými zmluvami o výkonoch vo verejnom záujme a v súlade so zák. č. 332/2023.
2. Dopravca je povinný:

a) vykonávať cestnú dopravu podľa tohto prepravného poriadku,
b) označiť každý prevádzkovaný autobus svojím obchodným menom,
c) zabezpečiť v rozsahu poskytovaných dopravných činností technickú základňu vybavenú na prevádzku, údržbu, technickú kontrolu, parkovanie a garážovanie autobusov a na starostlivosť o osádky autobusov, o cestujúcich a o náklad v rozsahu poskytovaných dopravných služieb,
d) zabezpečiť, aby v každom prevádzkovanom vozidle bol doklad o udelenom povolení na prevádzkovanie autobusovej linky podľa zákona č. 332/2023 Z.z.,
e) zabezpečiť, aby prevádzkované autobusy parkovali a garážovali v priestoroch technickej základne alebo v priestoroch určených obcou na tento účel,
f) zamestnávať ako vedúceho dopravy len osobu, ktorá má osvedčenie o odbornej spôsobilosti,
g) byť poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkovaním cestnej dopravy a činnosťou osádok autobusov cestujúcim.

3. Dopravca je povinný plniť Prepravnú povinnosť.
4. Dopravca je povinný zverejniť a poskytovať zrozumiteľným a jednoduchým spôsobom informácie cestujúcim o ich právach a povinnostiach pri preprave, o tarife (formou cenníka, vývesky vo vozidlách, na staniciach), o vyhlásenom prepravnom poriadku (na informačných tabuliach, zastávkach, na webovej stránke dopravcu), o podmienkach a priebehu prepravy, o príchodoch a odchodoch daného spoja a možnosti prestupov na inú linku alebo na iný druh dopravy, a zabezpečiť aby osádka autobusu a dopravná kontrola boli schopní informovať cestujúcich o sadzbách a ostatných cenách pred začatím prepravy a počas nej.
5. Dopravca je povinný zverejniť cestovný poriadok a jeho zmenu v dostatočnom predstihu najneskôr 7 dní pred začiatkom jeho platnosti na svojom webovom sídle, na autobusových staniciach a zastávkach, prípadne aj iným vhodným spôsobom.
6. Dopravca je povinný vydať cestujúcemu cestovný lístok, resp. ho zaevidovať v elektronickom systéme, ak sa na zaplatenie cestovného lístka použilo elektronické médium.
7. Dopravca je ďalej povinný okrem platnej legislatívy:

a) prevádzkovať dopravu prostredníctvom osôb, ktoré sú odborne a zdravotne spôsobilé a majú platné oprávnenie na vedenie daného typu autobusu,
b) zverejňovať aspoň podstatnú časť vyhláseného prepravného poriadku a tarify,
c) starať sa v čo najvyššej miere o bezpečnosť, pohodlie a pokojnú prepravu cestujúcich, ich batožiny a živých spoločenských a drobných zvierat,
d) zabezpečovať, aby autobusy určené na prepravu boli udržiavané v čistote, v poriadku a v riadnom technickom stave,
e) v autobusoch zabezpečiť prijateľné klimatické podmienky, a to: prijateľné vetranie a vykurovanie vnútorného priestoru vozidla, nastavenie klimatizácie podľa Technicko-prevádzkových štandardov (ak je použitá)
f) prepravovať cestujúcich na základe platného cestovného lístka a v prípade, ak si chce cestujúci uplatniť zľavnené cestovné aj s preukazom, ktorým je priznané zľavnené cestovné,
g) označiť všetky zastávky názvom zástavky, číslami zastavujúcich liniek s aktuálnymi údajmi o príchodoch a odchodoch spojov danej zástavky, údajom o aký druh zástavky ide (na

znamenie, dočasná a pod.),

h) zabezpečiť vo svojich staniciach, zastávkach, čakárňach a v prístreškoch a v ďalších priestoroch a zariadeniach určených pre cestujúcich, udržiavanie čistoty, poriadku a ich prevádzkyschopnosť,

i) označiť každé vozidlo určené na prepravu cestujúcich:

- na prednom čele a na pravej bočnej časti vozidla v smere jazdy čitateľne, názvom cieľovej zastávky (prípadne názvami nasledujúcich zastávok aj zastávok na znamenie, až po cieľovú zastávku), označenie musí byť dobre viditeľné aj za tmy,
- názvom aktuálnej a nasledujúcej zastávky najneskôr pri zastavení vozidla na zastávke na vnútornom elektronickom paneli, ak je ním vozidlo vybavené
- evidenčným číslom vozidla,
- obchodným menom dopravcu a adresou sídla

j) zabezpečiť vo vozidle orientáciu a informovanosť cestujúcich pomocou obrázkových značiek (ďalej len „piktogram") a vysvetliviek a to:

- označiť dvere, vstup a výstup z vozidla, pokiaľ nie je vstup aj výstup umožnený všetkými dverami,
- pre osoby so zdravotným postihnutím a pre osoby s osobitnými právami zreteľne označiť najmenej dve miesta na sedenie,
- zreteľne označiť jednotlivé tlačidlá umiestené v priestore určenom pre cestujúcich,

k) zreteľne označiť oprávnené osoby, ktoré majú právo dávať cestujúcim pokyny na zachovanie bezpečnosti a plynulosti dopravy,

l) vytvoriť podmienky pre plynulú a pohodlnú prepravu zdravotne postihnutým osobám, osobám s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, osobám so zrakovým postihnutím, starým ľuďom, tehotným ženám a cestujúcim s malými deťmi ,

m) je povinný zabezpečiť zverejnenie každej zmeny v organizácií dopravy v dostatočnom predstihu, najneskôr 10 dní pred začiatkom zmeny platnosti na staniciach, zastávkach, informačných tabuliach a na svojej webovej stránke a v sídle dopravcu, zabezpečiť sprístupnenie prepravného poriadku, cestovného poriadku s dátumom začiatku a konca jeho platnosti, s názvom dopravcu a telefónnym číslom dispečera alebo informátora,

n) na vyžiadanie cestujúceho vydať potvrdenie o dĺžke meškania spoja alebo o jeho vynechaní.

8. V súlade s prepravným poriadkom si cestujúci môže uplatniť svoje práva vyplývajúce z meškania spoja, nedokončenia cesty alebo prerušenia cesty.

VII. Práva dopravcu

1. Dopravca je oprávnený požadovať od cestujúcich úhradu cestovného lístka za vykonanie prepravy vo výške v súlade s príslušnou tarifou a vo forme podľa tohto prepravného poriadku.
2. Dopravca je oprávnený prostredníctvom vodiča alebo iného člena osádky autobusu, revízora alebo zamestnanca povereného organizáciou prepravy (ďalej len "dispečer") dávať pokyny a príkazy cestujúcim na účel zaistenia ich bezpečnosti alebo bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Cestujúci sú povinní ich uposlúchnuť.
3. Dopravca je oprávnený prostredníctvom vodiča autobusu alebo inej oprávnenej osoby dopravcu odmietnuť prepravu cestujúceho a vylúčiť cestujúceho z prepravy, ak cestujúci:

a) odmietne uhradiť požadované cestovné alebo sa pri kontrole cestovných lístkov nepreukáže platným cestovným lístkom alebo platným preukazom, ktorým preukazuje nárok na zľavu,

b) svojím správaním vzbudzuje obavu o bezpečnosť, život alebo zdravie vodiča alebo ostatných cestujúcich,

c) znečisťuje alebo poškodzuje autobus dopravcu,
d) má v úmysle prepraviť batožinu alebo živé zviera, ktorých preprava je podľa tohto prepravného poriadku vylúčená,
e) v autobuse fajčí alebo konzumuje alkoholické nápoje alebo existuje podozrenie, že cestujúci je pod vplyvom alkoholu alebo návykových alebo psychotropných látok,
f) v autobuse požíva akékoľvek jedlo alebo nápoje,
g) cestujúci svojim hlasovým prejavom, pískaním, reprodukovaním hudby alebo iných zvukov alebo inými prejavmi pôsobí rušivo na vodiča alebo ostatných cestujúcich,
h) akýmkoľvek iným spôsobom ohrozuje plynulosť alebo bezpečnosť dopravy, najmä vstupovaním do priestoru vodiča, nastupovaním alebo vystupovaním z autobusu mimo určenej zastávky alebo iným nevhodným konaním,
i) napriek upozorneniu vodiča alebo inej oprávnenej osoby nerešpektuje akékoľvek ustanovenie tohto prepraveného poriadku
j) má obuté kolieskové korčule alebo lyžiarky.

4. V prípadoch podľa bodu 3 je dopravca oprávnený prerušiť vykonávanú prepravu až do okamihu opustenia autobusu cestujúcim, ktorého konanie oprávňuje dopravcu odmietnuť prepravu cestujúceho. Cestujúci, ktorý bol v súlade s bodom 3 vylúčený z prepravy, nemá nárok na náhradu cestovného za nevykonanú časť prepravy ani na vrátenie zaplateného cestovného.
5. Pri vylúčení osoby z prepravy treba mať na zreteli ohrozenie jej zdravia alebo bezpečnosti. Vylúčiť z prepravy osobu mladšiu ako 15 rokov mimo obvodu obce je neprípustné.
6. Dopravca je oprávnený odmietnuť prepravu cestujúceho, čakajúceho na prepravu na zastávke, aj v prípade, že povolená kapacita autobusu je už naplnená.
7. Dopravca je oprávnený prostredníctvom poverených osôb, ktoré svoje poverenie preukazujú preukazom alebo odznakom s označením Dopravcu - revízorov, kedykoľvek počas výkonu prepravy skontrolovať úhradu cestovného cestujúcim. V prípade, že cestujúci neuhradil cestovné zakúpením cestovného lístka v súlade s týmto prepravným poriadkom, resp. sa nepreukázal platným cestovným lístkom a pri uplatnení zľavy aj preukazom alebo platným dokladom kontrole cestovných lístkov, má dopravca právo požadovať od cestujúceho uhradenie cestovného podľa príslušnej tarify.
8. Pri nedostatku miesta v autobuse je dopravca:

a) oprávnený prednostne prijať cestujúcich, ktorí preukážu vážne dôvody pre prednostné prijatie na prepravu alebo ktorí cestujú do vzdialenejších zastávok alebo miest, do ktorých nie je spojenie iným verejným hromadným dopravným prostriedkom,
b) povinný prednostne prijať na prepravu cestujúcich, pre ktorých je v autobuse vyhradené miesto (osoby telesne, zrakovo a pohybovo postihnuté, držitelia preukazov ŤZP a ŤZP-S a pod.). Prednostné právo na prepravu neplatí, ak je už autobus plne obsadený.

9. Dopravca podľa prepravného poriadku zodpovedá za škodu, ktorá vznikne cestujúcemu v súvislosti s osobitnou povahou prevádzky, tým, že dôjde k zraneniu, usmrteniu alebo poškodeniu zdravia cestujúceho, (ďalej zodpovedá za poškodenie a stratu batožiny, zranenie a usmrtenie prepravovaných živých spoločenských zvierat).
10. Na príručnú batožinu si cestujúci dohliada sám, za stratu alebo odcudzenie dopravca nezodpovedá.
11. Dopravca podľa prepravného poriadku nezodpovedá za zranenie, usmrtenie (cestujúcich, živých spoločenských zvierat), poškodenie batožiny, ktoré nebolo vykonané počas prevádzky autobusu a napriek vynaloženej starostlivosti, zodpovedajúcej danej situácií, im dopravca nemohol zabrániť a ich následky odvrátiť, ak:

- k úrazu došlo zavinením cestujúceho,
- úraz spôsobilo konanie tretej osoby a dopravca nemohol tomuto konaniu napriek vynaloženiu starostlivosti zodpovedajúcej danej situácii zabrániť a jeho následky odvrátiť.

VIII. Zmluva o preprave osôb

1. Zmluva o preprave osôb je uzavretá zaplatením cestovného podľa príslušnej tarify cestujúcim. Potvrdením o uzavretí zmluvy o preprave osôb a dokladom o zaplatení cestovného je cestovný lístok.
2. Zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu právo, aby ho dopravca bezpečne, riadne a včas podľa cestovného poriadku prepravil do cieľovej zastávky v súlade s týmto prepravným poriadkom.
3. V pravidelnej autobusovej doprave má dopravca prepravnú povinnosť voči každému cestujúcemu, ktorý sa chce prepraviť do zastávky na autobusovej linke a ktorý je v čase odchodu autobusu podľa cestovného poriadku na zastávke pripravený nastúpiť do autobusu.

IX. Základné práva a povinnosti cestujúceho

Práva cestujúceho

1. Cestujúci s platným cestovným lístkom ma právo:

a) na bezpečnú a pokojnú prepravu, aby bol on (a jeho živé spoločenské zviera alebo batožina) riadne a včas podľa cestovného a prepravného poriadku prepravený z nástupnej do cieľovej zastávky,
b) na prepravu príručnej batožiny, ak to umožňujú prepravné podmienky aj živých spoločenských zvierat alebo drobných zvierat tým istým autobusom,
c) na informácie o podmienkach prepravy, ktoré mu je povinný poskytnúť vodič autobusu alebo iný oprávnený zamestnanec dopravcu,
d) na náhradu škody vzniknutej tým, že preprava nebola vykonaná včas (s oneskorením viac ako 60 minút, zavinenie spôsobené zo strany dopravcu) alebo nebola uskutočnená, cestujúci ma nárok na náhradu najviac do výšky ceny, zaplatenej dopravcovi za prepravný výkon (§ 763 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka).

2. Pri neuskutočnení alebo nedokončení prepravy, má cestujúci nárok na náhradnú prepravu do zastávky, po ktorú zaplatil cestovné, iným spojom tej istej autobusovej linky, prípadne spojom inej autobusovej linky dopravcu a to bez ďalšej úhrady cestovného a dovozného a bez nároku na náhradu škody vzniknutej použitím náhradnej prepravy. Ak to nie je možné v ten istý deň, cestujúci má právo na bezplatnú prepravu späť do východiskovej zastávky.
3. Ak sa cestujúci neprepraví do východiskovej zastávky, má právo na vrátenie rozdielu medzi zaplateným cestovným a cestovným za prejdený úsek medzi východiskovou zastávkou a zastávkou, kde sa cesta znemožnila, prípadne poslednou prejdenou zastávkou.
4. Osoba mladšia ako 6 rokov nie je oprávnená cestovať bez sprievodu osoby staršej ako 15 rokov.

Povinnosti cestujúceho:

1. Dodržiavať ustanovenia tohto prepravného poriadku, tarify a pokyny oprávnených zamestnancov dopravcu, používať zariadenia vo vozidle len na určený účel, riadiť sa piktogramami a nápismi vo vozidle.
2. Správať sa tak, aby svojim konaním neohrozoval bezpečnosť, plynulosť prepravy, život

a zdravie ostatných cestujúcich a zamestnancov dopravcu, nepoškodzoval vozidlo a priestor nástupišťa, stanice, zastávky, či prístrešku pri čakaní na autobus.

3. Udržiavať poriadok a čistotu v autobusoch aj v priestoroch nástupišťa, stanice, zastávky i prístrešku.
4. Mať pri preprave platný cestovný lístok, ak cestujúci prepravuje batožinu alebo živé spoločenské zvieratá prípadne drobné zvieratá, musí mať platný cestovný lístok aj pre ne, pokiaľ sa neprepravujú bezplatne.
5. Predložiť cestovný lístok a preukaz oprávnenému zamestnancovi dopravcu ku kontrole, v prípade potreby ich poskytnúť dopravcovi na výmenu za náhradný cestovný lístok.
6. Cestujúci je oprávnený nastupovať a vystupovať len tými dverami, ktoré sú určené na nastupovanie alebo vystupovanie. Vo dverách autobusu, ktoré možno použiť na nastupovanie i vystupovanie, vystupujúci cestujúci majú prednosť pred nastupujúcimi cestujúcimi.
7. Cestujúci musí zaplatiť v prípade nefunkčnosti čítacieho zariadenia alebo čipovej karty cestovné za precestovaný úsek v hotovosti bez nároku na zľavu, ktorú by mal pri platbe z bezkontaktnej čipovej karty.
8. Cestujúci je povinný v čase odchodu spoja byť pripravený na zastávke na nástup do vozidla a sám sa starať o to, aby v nástupnej zastávke včas nastúpil do vozidla a v cieľovej zastávke včas z vozidla vystúpil.
9. Nastúpiť a vystúpiť z vozidla iba na zastávkach, a len, keď vozidlo stojí na zastávke alebo v mieste určenom oprávnenou osobou dopravcu, ak sa jedná o zastávku na znamenie, ktorá je vyznačená v cestovnom poriadku ako „zastávka na znamenie" cestujúci musí dať včas vedieť vodičovi signalizačným zariadením vozidla. Cestujúci, ktorý chce nastúpiť do vozidla musí stáť na nástupišti zastávky tak, aby ho vodič videl.
10. Cestujúci je povinný držať sa počas jazdy držadiel alebo inej časti interiéru autobusu k tomu slúžiaceho, pokiaľ nemá v autobuse miesto na sedenie, a to takým spôsobom, aby počas jazdy v prípade náhlej zmeny rýchlosti alebo smeru jazdy autobusu bolo v maximálnej možnej miere zabránené úrazu, a to aj v prípade ak používa mobilné alebo iné zariadenie pripojené na poskytované Wifi. Za zranenia vzniknuté nedodržaním prepravného poriadku, dopravca nezodpovedá. Ak je autobus vybavený sedadlami s bezpečnostnými pásmi, cestujúci je povinný použiť ich v súlade s platnými predpismi.
11. V prípade, že cestujúci svojim konaním spôsobí škodu na majetku dopravcu, je povinný dopravcovi túto škodu nahradiť v súlade s ust. § 420 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb., Občianskeho zákonníka. V prípade spôsobenia škody dopravcovi, je cestujúci povinný preukázať sa na výzvu oprávneného pracovníka dopravcu preukazom totožnosti a umožniť dopravcovi zaznamenať si jeho osobné údaje pre účely uplatňovania náhrady škody zo strany dopravcu.
12. V prípade zranenia spôsobeného vo vozidle, táto skutočnosť musí byť okamžite nahlásená zodpovednej osobe dopravcu.

<u>Cestujúcemu počas prepravy v autobuse dopravcu je zakázané:</u>

a) komunikovať a rušiť počas jazdy osobu riadiacu vozidlo,
b) zdržiavať sa na mieste, z ktorého cestujúci alebo batožina bráni vo výhľade z autobusu,
c) vstupovať do kabíny alebo priestoru autobusu vyhradeného pre vodiča,
d) otvárať počas jazdy dvere autobusu,
e) počas jazdy vystupovať z autobusu alebo doň nastupovať alebo sa z neho vykláňať,
f) pískať, správať sa hlučne, hlučne reprodukovať hudbu, spev alebo hlasno používať audiovizuálnu techniku vo vozidle,
g) fajčiť vo vozidle a v zariadeniach určených pre cestujúcich,

h) konzumovať potraviny, požívatiny a nápoje, ktoré by mohli znečistiť odev ostatných cestujúcich alebo priestory vozidla,
i) vyhadzovať z vozidla predmety alebo ich nechať vyčnievať z vozidla,
j) odkladať veci a živé spoločenské zvieratá alebo drobné zvieratá na sedadlá,
k) nechať sprevádzané deti stáť alebo kľačať na sedadlách vozidla,
l) obmedzovať alebo znemožňovať použitie prevádzkových signalizačných zariadení, brániť výstupu z autobusu alebo nástupu do autobusu,
m) znečisťovať a poškodzovať autobus a v ňom inštalované zariadenia, ako aj priestory a zariadenia pre cestujúcich,
n) brať so sebou do vozidla vec, ktorá nesmie byť obsahom batožiny,
o) vo vozidlách a priestoroch dopravcu prístupných verejnosti vykonávať činnosti, ktoré sa považujú za podnikanie, bez predchádzajúceho písomného súhlasu dopravcu (napr. predaj, propagácia, ponúkanie tovaru a ďalších služieb),
p) obťažovať akýmkoľvek spôsobom ostatných cestujúcich,

13. Preprava deti do šiestich rokov bez sprevádzania cestujúcim starším ako 15 rokov nie je povolená.

X. Osobitné práva cestujúcich

1. Na osobitné práva cestujúcich, pokiaľ ide o dopravu, ktorej plánovaná vzdialenosť je menšia ako 250 km sa vzťahujú príslušné ustanovenia Nariadenia č. 181/2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia.

XI. Práva cestujúcich s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie a zdravotne postihnutých osôb (osobitná skupina cestujúcich)

1. Pre cestujúcich s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, so zdravotným postihnutím, osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (držitelia preukazov ŤZP), a osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktoré si z povahy závažnosti vyžadujú pomoc inej osoby - sprievodcu (držitelia preukazov ŤZP-S), je dopravca povinný týmto osobám v každom autobuse vyhradiť a zreteľne označiť najmenej dve miesta na sedenie.
2. Cestujúci, ktorý takéto miesto obsadil, je povinný cestujúcemu s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie (držiteľovi preukazu ŤZP, ŤZP - S), starým ľudom a tehotným ženám, miesto uvoľniť.
3. Zrakovo postihnutá osoba ma právo na prepravu s osobou po dovŕšení 6. roku veku alebo so psom so špeciálnym výcvikom (sprievodcom držiteľa preukazu ŤZP - S). Špeciálny výcvik psa preukazuje fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazom psa so špeciálnym výcvikom a známkou s uvedením vykonávanej činnosti (vodiaci pes, asistenčný pes, signálny pes), ktorú pes nosí na viditeľnom mieste (viac v zákone č. 447/2008 Z.z., §25), za spôsobilého sprievodcu osoby s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje osoba po dovŕšení 15. roku veku.
4. Ak pre osoby spomínané vyššie je potrebné ďalšie miesto na sedenie, cestujúci v ich blízkosti je povinný im ponúknuť svoje miesto na sedenie.
5. Dopravca prepraví cestujúceho na invalidnom vozíku, ak to dovoľujú technické vlastnosti autobusu, bezpečnosť prepravy a obsaditeľnosť vozidla.
6. Autobus môže prepravovať maximálne taký počet invalidných vozíkov, ako je určený výrobcom autobusu v technickom preukaze.
7. Cestujúci počas prepravy môže sedieť na invalidnom vozíku, len vo vyhradenom priestore,

ktorý je vyznačený piktogramom, vozík musí byť pevne zafixovaný, ak nie je na to vozidlo prispôsobené je cestujúci s osobitnými právami alebo jeho sprievodca povinný zabezpečiť neohrozovanie ostatných cestujúcich možným pohybom invalidného vozíka.

8. Cestujúci s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie alebo cestujúci na invalidnom vozíku môže do autobusu nastúpiť so súhlasom a vystúpiť s vedomím vodiča alebo oprávneného zamestnanca dopravcu, počas prepravy je mu umožnené prednostné a bezpečné nastúpenie a vystúpenie z/do autobusu. Ak je autobus vybavený nástupnou plošinou a cestujúci ju potrebuje použiť k nástupu, túto skutočnosť oznámi vodičovi, nástupnú plošinu obsluhuje výhradne vodič autobusu.
9. Spoje realizované autobusmi s bezbariérovým prístupom sú označené v cestovnom poriadku piktogramom.
10. Dopravca môže odmietnuť nastúpiť osobe so zdravotným postihnutím alebo osobe s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie len v prípade, ak:

- je konštrukcia vozidla alebo infraštruktúra vrátane vybavenia zastávok a staníc fyzicky znemožňujúca nastúp a výstup do/ z vozidla,
- je prekročená maximálna obsaditeľnosť vozidla a nie je možné umiestniť takúto osobu na mieste na to určenom.

XII. Predaj cestovných lístkov

1. Cestovný lístok je potvrdením o uzavretí zmluvy o preprave osôb a o zaplatení cestovného. Cestujúci je povinný si ho vo vozidle zakúpiť a ponechať po celý čas trvania prepravy a pri kontrole cestovných lístkov sa ním preukázať poverenej osobe dopravcu.
2. Cestovný lístok v papierovej podobe obsahuje obchodné meno dopravcu, jeho identifikačné číslo a daňové identifikačné číslo, druh cestovného lístka, čas jeho platnosti, prevádzkový rozsah a sumu zaplateného cestovného.
3. Dopravca v pravidelnej autobusovej preprave vydáva cestovné lístky na jednotlivú cestu - jednorazové. Cestovné lístky na jednotlivú cestu bez miestenky sa zakupujú ihneď po nástupe do vozidla u vodiča, v predpredaji sa nepredávajú. V záujme plynulosti prepravy si cestujúci dopredu pripraví, pokiaľ je to možné, presnú čiastku k úhrade cestovného u vodiča. Pokiaľ tak neurobí a vodič autobusu nebude mať k dispozícii dostatočnú hotovosť na výdavok, o čom cestujúceho upozorní a cestujúci bude trvať na preprave, je vodič povinný prevziať bankovku vyššej hodnoty s tým, že vydá cestujúcemu potvrdenku na sumu prevyšujúcu platenú hodnotu. Po predložení potvrdenky na adrese uvedenej v dolnej časti potvrdenky zákazník dostane výdavok, a to najskôr 24 hodín po vykonanej platbe v autobuse.
4. Cestovné lístky na jednotlivú cestu vydáva dopravca ako obyčajné a osobitné cestovné.
5. Právo na osobitné cestovné na cestovnom lístku vo výške ustanovenej tarifou majú cestujúci v zmysle cenníka cestovného a tarify Dopravcu.
6. Cestovný lístok môže byť zakúpený aj elektronicky, formou odrátania ceny lístka z vydanej bezkontaktnej čipovej dopravnej karty, alebo virtualizovanej karty v mobile. Typy cestovných lístkov a výšku cestovného určuje tarifa.
7. Dopravca predáva všetky cestovné lístky jednak priamo v autobuse pred samotným vykonaním prepravy sám alebo prostredníctvom autorizovaných predajcov vopred na určených miestach alebo elektronickou formou.
8. Jednosmerový cestovný lístok oprávňuje cestujúceho na prepravu na jednej ceste z nástupnej do výstupnej zastávky.
9. Cestovný lístok sa môže vydať len na prepravu do zastávky uvedenej v cestovnom poriadku

použitého spoja, alebo do zastávky nadväzného spoja vykonávaného tým istým vozidlom dopravcu.

10. Jednosmerový cestovný lístok, vydaný bez uvedenia mena, je po nastúpení do vozidla neprenosný. Cestujúci nie je oprávnený po nastúpení do autobusu odovzdať tento cestovný lístok inej osobe. Ak bol cestovný lístok vydaný na meno, môže tento použiť iná osoba len s výslovným súhlasom dopravcu alebo oprávneného zamestnanca dopravcu.
11. Dopravca je oprávnený neuznať platnosť poškodeného cestovného lístka a platnosť poškodenej vydanej čipovej karty, ak údaje na lístku / čipovej karte nie sú dobre čitateľné.
12. Cestovný lístok s osobitným cestovným sa považuje za platný len v spojení s platným preukazom na osobitné cestovné. Právo na osobitné cestovné preukazuje cestujúci vodičovi osobitným preukazom. V prípade pochybností o vzniku nároku na zľavu cestovného, smie dopravca alebo oprávnený zamestnanec dopravcu požadovať od cestujúceho ďalšie doklady na preukázanie nároku na zľavu.
13. Cestujúci je povinný presvedčiť sa pri preberaní cestovného lístka, či mu bol vydaný podľa jeho údajov, najmä či zaplatené cestovné zodpovedá cene vyznačenej na cestovnom lístku; na neskoršiu reklamáciu cestujúceho dopravca neprihliada.
14. Cestujúci je sám zodpovedný za stratu alebo poškodenie cestovného lístka, dopravca neposkytuje náhradu za stratené alebo poškodené cestovné lístky, ktoré sú nepoužiteľné.
15. Cestovný lístok je neplatný, ak:

a) cestujúci nedodržal podmienky jeho používania stanovené v prepravnom poriadku a v tarife,
b) údaje na cestovnom lístku nezodpovedajú skutočnosti a boli neoprávnene pozmenené,
c) sa nejedná o originál cestovného lístka,
d) je poškodený a nie sú viditeľné údaje potrebné pre kontrolu správnosti jeho použitia.

16. Cestovný lístok, ktorý oprávňuje na prepravu len v spojení s iným dokladom (napr. preukazom) a cestujúci sa ním nepreukáže, tak cestovný lístok je neplatný.
17. Neplatný cestovný lístok je poverená osoba dopravcu oprávnená odobrať a je povinná vydať cestujúcemu písomne potvrdenie o odobratí cestovného lístka.
18. Druhy cestovných a dovozných dokladov sú uvedené a bližšie rozpísané v tarife, kde sú upravené sadzby základného cestovného, príplatkov, zliav a ďalších úhrad spojených s prepravou cestujúcich, ich batožiny a živých spoločenských zvierat.

XIII. Kontrola cestovných lístkov v pravidelnej autobusovej doprave

1. Kontrolu cestovných lístkov vykonáva poverená osoba dopravcu, ktorá sa pri prepravnej kontrole preukazuje odznakom alebo preukazom dopravcu. Kontrola cestovných lístkov sa vykonáva priamo v autobuse (vo výnimočných prípadoch mimo autobusu). Vodič autobusu v prípade, že nebude narušená plynulosť dopravy je oprávnený vykonávať kontrolu cestovných dokladov.
2. Cestujúci je povinný na vyzvanie poverenej osoby dopravcu, kedykoľvek počas prepravy, a to aj v okamihu vystúpenia predložiť cestovný lístok ku kontrole.
3. Poverená osoba dopravcu pre výkon kontroly je vybavená kontrolným odznakom, ktorý musí mať pri výkone kontroly na viditeľnom mieste. Na požiadanie cestujúceho je poverená osoba dopravcu povinná sa preukázať aj preukazom oprávňujúcim na výkon prepravnej kontroly.
4. Cestujúceho, ktorý sa nemôže pri kontrole preukázať platným cestovným lístkom, môže poverená osoba dopravcu vylúčiť z prepravy.
5. Poverená osoba dopravcu je oprávnená uložiť cestujúcemu sankčnú úhradu, ak sa

nepreukáže platným cestovným lístkom alebo nepreukáže nárok na zľavnené cestovné alebo bezplatnú prepravu, vtedy je cestujúci povinný zaplatiť základné cestovné a sankčnú úhradu k cestovnému vo výške maximálne stonásobku základného cestovného.

6. Ak cestujúci nemôže alebo odmietne zaplatiť základné cestovné a sankčnú úhradu priamo vo vozidle, je povinný sa preukázať poverenej osobe dopravcu osobnými údajmi - preukazom totožnosti, dokladmi potrebnými na vymáhanie základného cestovného a sankčnej úhrady k cestovnému. Pod osobnými údajmi sa rozumie meno, priezvisko, adresa trvalého miesta bydliska, rodné číslo alebo dátum narodenia, uvedené v osobnom doklade totožnosti cestujúceho vydanom príslušným správnym úradom. V prípade neplnoletého cestujúceho aj osobné údaje v danom rozsahu zákonného zástupcu cestujúceho. Cestujúci je povinný zotrvať po cely čas vo vozidle, až do prešetrenia jeho jazdy bez platného cestovného lístka.
7. Pokiaľ cestujúci v rozpore so zákonom odmietne zaplatiť cestovné a sankčnú úhradu k cestovnému a odmietne sa preukázať osobnými údajmi uvedenými v osobnom doklade totožnosti cestujúceho vydaného príslušným správnym orgánom, cestujúci je povinný, na výzvu poverenej osoby dopravcu ju nasledovať na vhodné pracovisko verejnej správy na zistenie totožnosti, alebo na výzvu poverenej osoby dopravcu zostať na vhodnom mieste do príchodu príslušníkov polície na zaistenie totožnosti cestujúceho.
8. V prípade, že cestujúci zaplatí základné cestovné a sankčnú úhradu priamo poverenej osobe dopravcu, poverená osoba dopravcu je povinná vydať cestujúcemu potvrdenie o zaplatení úhrady.
9. Výška sankcie je stanovená v tarife.
10. Ak sa cestujúci pri kontrole cestovných dokladov preukáže cestovným dokladom upraveným, pozmeneným, neoprávnene vyrobeným alebo cestovným dokladom inej osoby, je cestujúci povinný uhradiť sumu základného cestovného a sankcie.
11. Ak cestujúci porušením svojich povinností ohrozí vodiča alebo inú poverenú osobu dopravcu, ide o priestupok podľa zákona č. 372/1990 Z.z., o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
12. Neznalosť ustanovení tohto prepravného poriadku a tarify cestujúceho neospravedlňuje a nie je dôvodom na odpustenie cestovného a sankčnej úhrady za porušenie tarifných podmienok.
13. Výška sankčných úhrad je uvedená a bližšie definovaná v tarife a v cenníku.

XIV. Podmienky prepravy príručnej batožiny

1. Cestujúci si smie do vozidla so sebou vziať najviac dva kusy príručnej batožiny, pričom hmotnosť každej nesmie presiahnuť 15 kg. Za príručnú batožinu sa nepovažujú drobné veci, ktoré možno držať v ruke. Príručná batožina musí byť vo vozidle umiestnená tak, aby neohrozovala bezpečnosť, zdravie, pohodlie cestujúcich a neobmedzovala ich nastupovanie a vystupovanie, prípadne musí byť uložená podľa pokynov vodiča.

2. Na príručnú batožinu si cestujúci dohliada sám, za stratu alebo odcudzenie dopravca nezodpovedá.

3. Cestujúci ma právo si do autobusu vziať:

a) vec, ktorú možno ľahko, rýchle a bezpečne naložiť a umiestniť v autobuse, ak neohrozuje bezpečnosť a zdravie ostatných cestujúcich a plynulosť prepravy,

b) detský kočík, či invalidný vozík, ak je možné ho z kapacitných dôvodov prepravovať ako príručnú batožinu,

c) živé spoločenské a drobné zvieratá podľa podmienok uvedených v tomto

prepravnom poriadku,

d) ak to kapacitné dôvody dovoľujú, jeden pár lyží s palicami, ktoré sú pevne spojené alebo zabalené v špeciálnom obale, jedny sane a jeden snowboard a kolobežku zloženú do tvaru dosky.

4. Cestujúci má právo vziať so sebou ako príručnú batožinu veci, ktoré vzhľadom na ich objem, úpravu, dĺžku alebo váhu možno rýchlo a bez ťažkostí naložiť a umiestniť v autobuse.

5. Ak cestujúci prepravuje príručnú batožinu na chrbte alebo na pleci a je na ťarchu ostatným cestujúcim, je povinný ju držať v ruke alebo ju umiestniť na miesto určené pre príručnú batožinu, prípadne ju umiestniť na dlážku vozidla.

6. <u>Veci, ktorých preprava je vylúčená:</u>

a) veci, ktorých preprava je zakázaná všeobecne záväznými právnymi predpismi,

b) nebezpečné látky a predmety, ktoré svojimi vlastnosťami môžu spôsobiť výbuch, oheň, poškodenie vozidla, ako aj úraz, popálenie, otravu a ochorenie ľudí a živých zvierat, osobitné predpisy stanovujú nebezpečné látky a predmety vylúčené z prepravy,

c) nabité strelné zbrane, s výnimkou strelných zbraní príslušníkov ozbrojených síl a bezpečnostných zborov, pre prepravu ktorých platia osobitné predpisy,

d) veci, ktoré pre nevhodný spôsob balenia môžu poškodiť, prípadne znečistiť cestujúcich alebo autobus,

e) veci, ktoré by svojím zápachom, odpudzujúcim vzhľadom a podobne mohli byť cestujúcim na ťarchu,

f) batožina alebo iná prepravovaná vec, ktorej celková hmotnosť presahuje 50 kg alebo ktorej rozmery sú väčšie než 80 x 60 x 50 cm, ďalej predmet alebo batožina dlhšia ako 200 cm s uhlopriečkou alebo priemerom väčším ako 30 cm, vec tvaru dosky, ak je väčšia ako 150 cm x 100 cm x 10 cm.

7. <u>Prehliadka podozrivej veci alebo opustenej príručnej batožiny v autobuse:</u>

a) cestujúci, ktorý vo vozidle nájde opustenú alebo odloženú vec, je povinný ju odovzdať oprávnenému zamestnancovi dopravcu a ten je povinný nález prevziať,

b) ak má oprávnený zamestnanec dopravcu dôvodné pochybnosti o tom, či príručná batožina, ktorú cestujúci vzal so sebou do vozidla, vyhovuje ustanoveniam prepravného poriadku, ma právo v prítomnosti cestujúceho sa presvedčiť o jej obsahu a povahe; ak cestujúci odmietne preskúmanie príručnej batožiny, alebo ak sa pri jej preskúmaní zistí, že cestujúci vezie so sebou veci vylúčené z prepravy, je povinný ich bez meškania odstrániť z autobusu na najbližšej zastávke bez nároku na vrátenie cestovného alebo dovozného,

c) cestujúci môže byť vylúčený z prepravy oprávneným zamestnancom dopravcu, ak jeho príručná batožina bráni bezpečnej preprave alebo ohrozuje zdravie cestujúcich.

XV. Podmienky prepravy živých zvierat

1. Ako príručnú batožinu si môže cestujúci vziať so sebou do autobusu drobné živé spoločenské a iné malé zvieratá, pokiaľ tomu nebránia osobitné predpisy, ak sú uzatvorené v klietkach, košoch alebo v iných vhodných schránkach s nepriepustným dnom, a ak nie je ich preprava na ťarchu cestujúcim. Na prepravu schránok so živými spoločenskými zvieratami platia ustanovenia o preprave batožín.

2. Bez schránky je možné prepravovať vo vozidlách len psa. Cestujúci so psom bez schránky môže nastúpiť do vozidla len s vedomím vodiča. Okrem doby zvýšených nárokov na prepravu môže vodič dovoliť prepravu psa akejkoľvek veľkosti za podmienok:

- pes má bezpečný náhubok a je držaný na krátkej vôdzke s výnimkou vodiaceho psa zrakovo postihnutého cestujúceho,
- nesmie ísť o chorého, špinavého alebo agresívneho psa voči ostatným cestujúcim,
- v jednom vozidle sa môže prepravovať len jeden pes - toto obmedzenie neplatí, ak ide o dvoch psov, ktorých so sebou do vozidla berie jeden cestujúci; pokiaľ to dovoľujú aktuálne prevádzkové podmienky a obsadenosť vozidla a nie je narušená bezpečnosť cestujúcich, môže poverená osoba dopravcu povoliť prepravu ďalších psov; pes bez schránky podlieha plateniu dovozného.

3. Preprava chorých zvierat je zakázaná.

XVI. Preprava bicyklov a detských kočíkov

1. Cestujúci s detským kočíkom môže nastúpiť a vystúpiť len s vedomím vodiča a to len označenými dverami. Vo vozidle je povolené prepravovať jeden detský kočík, pričom vodič môže povoliť prepravu ďalšieho detského kočíka, ak nie je ohrozená bezpečnosť cestujúcich. Prejazd detského kočíka vozidlom nie je dovolený.
2. Detský kočík sa prepravuje vo vyhradenom priestore označenom pri vonkajšej strane dverí vozidla symbolom detského kočíka, cestujúci je povinný zaistiť detský kočík proti samovoľnému pohybu, byť pri ňom celý čas a dbať, aby neznečistil alebo nepoškodil interiér vozidla alebo cestujúcich.
3. Pri nástupe do vozidla má prednosť cestujúci s detským kočíkom s dieťaťom pred cestujúcim s detským kočíkom bez dieťaťa.
4. Bicykel sa môže prepravovať len na vymedzených linkách v určité dni, uvedené v cestovnom poriadku.
5. Cestujúci nesmie prepravovať bicykel vo vnútri vozidla, iba vozidlom vybaveným cyklovozíkom alebo cyklonosičom.
6. Nie je povolené prepravovať bicykel, ktorý je konštrukčne vyhotovený tak, že ho nie je možné v rámci technického vybavenia prepraviť alebo bicykel, z ktorého vyčnievajú ostré predmety, ktorými by mohlo dôjsť k zraneniu alebo obmedzeniu.
7. Z bezpečnostných dôvodov nie je povolené prepravovať elektro-kolobežky, ani kolobežky, ktoré sa nedajú zložiť do tvaru dosky. Prejazd cez vozidlo ako aj výjazd z dverí kolobežkou je zakázaný. Vodič, v závislosti na kapacitných podmienkach rozhodne, či bude kolobežka prepravovaná ako príručná batožina spolu s cestujúcim, alebo osobitne v batožinovom priestore.
8. Prepravu detského kočíka, bicykla a kolobežky môže vodič odmietnuť, ak prevádzkové podmienky túto prepravu neumožňujú.

9. **<u>Preprava bicyklov cyklonosičmi a cyklovozíkmi</u>**

a) pre vozidlo vybavené prívesným vozíkom (ďalej len ,,cyklovozík") alebo závesným zariadením (ďalej len ,,cyklonosič") musí byť bicykel prepravovaný len na cyklonosiči alebo na cyklovozíku, cestujúci nesmie prepravovať bicykel vo vnútri takto vybaveného vozidla,
b) bicykel je možné prepravovať len na spojoch označených symbolom bicykla v časoch uvedených v cestovnom poriadku až do vyčerpania kapacity,

c) s bicyklom je možné nastúpiť a vystúpiť len na určených zastávkach, ktoré sú označené v cestovnom poriadku príslušnej linky,
d) maximálna kapacita cyklovozíka je obmedzená na 20 bicyklov na jednom spoji a cyklonosiča je obmedzená na 6 bicyklov na jednom spoji,
e) bicykel na cyklovozík alebo na cyklonosič umiestňuje vodič alebo oprávnený zamestnanec dopravcu, prípadne mu pomôže majiteľ bicykla podľa pokynov obsluhy autobusu,
f) cestujúci je povinný odobrať z bicykla cenné veci a ľahko odnímateľné súčasti bicykla, pri ktorých je predpoklad, že sa môžu pri preprave poškodiť alebo stratiť, cestujúci si ich môže vziať so sebou do autobusu, v prípade neodstránenia demontovateľných častí (napr. svetlometov, fľaše na vodu, tašky na náradie a pod.), dopravca za ich poškodenie nenesie zodpovednosť,
g) bicykel vyhotovený konštrukčne tak, že ho nie je možné upevniť do držiakov, nebude k preprave prijatý,
h) pri vystupovaní s bicyklom cestujúci upozorní vodiča, že vystupuje s bicyklom a pod dohľadom poverenej osoby dopravcu si na zástavke vyzdvihne svoj bicykel z cyklovozíka alebo z cyklonosiča,
i) cestujúci pri preberaní bicykla je povinný skontrolovať bicykel a prípadné poškodenia nahlásiť poverenej osobe dopravcu, ktorá spíše záznam o poškodení a následne túto udalosť rieši príslušný zamestnanec dopravcu v najbližší pracovný deň ako poistnú udalosť,
j) preprava samotného bicykla nie je povolená; cestujúci má právo na prepravu jedného bicykla,
k) cestujúci má možnosť si zabezpečiť bicykel proti krádeži, ak tak neurobí, dopravca nezodpovedá za jeho krádež,
l) cestujúci, ktorý chce prepraviť bicykel cyklovozíkom alebo cyklonosičom si zakúpi cestovný lístok nasledovne:

- cestovný lístok a dovozné za bicykel si cestujúci zakúpi v predpredaji v miestenkovom systéme alebo u vodiča,
- na prepravu je uprednostnený cestujúci, ktorý má zakúpené cestovné s miestenkou a s dovozným bicykla v predpredaji a následne ostatní cestujúci.

XVII. Mimoriadne udalosti počas prepravy

1. Mimoriadnymi udalosťami počas prepravy sú najmä:
a) dopravná nehoda,
b) požiar vo vozidle,
c) náhle ochorenie alebo úraz, pri ktorom je ohrozený život alebo zdravie cestujúceho, oprávnenej osoby dopravcu alebo iných osôb,
d) prerušenie prepravy, kde je predpoklad, že bude trvať dlhšie ako 30 minút,
e) stav zapríčinený dopravnou nehodou, haváriou, živelnou pohromou, katastrofou, teroristickým útokom, únosom dopravného prostriedku, lúpežným prepadnutím, úraz alebo náhle ochorenie, pri ktorom je ohrozený život alebo zdravie cestujúceho, usmrtenie účastníka udalostí, štrajk.
2. Ak cestujúci zistí, že je ohrozená bezpečnosť, život a zdravie cestujúcich, alebo sám utrpel úraz počas prepravy, či inú jemu spôsobenú škodu, je povinný to neodkladne oznámiť vodičovi.
3. Pri mimoriadnej udalosti je vodič povinný zastaviť autobus a vykonať opatrenia, aby nebola

ohrozená bezpečnosť dopravy na mieste mimoriadnej udalosti.

4. Vodič je povinný nahlásiť mimoriadnu udalosť bezodkladne dopravcovi podľa interných predpisov a poskytnúť nevyhnutnú pomoc cestujúcim, postarať sa o ich bezpečnosť, v prípade potreby zabezpečiť príjazd záchrannej zdravotnej služby a zotrvať na mieste do príchodu poverenej osoby dopravcu.
5. Ak pri mimoriadnej udalosti došlo k úrazu, zraneniu, poškodeniu zdravia alebo usmrteniu osôb, k škode na autobuse alebo vybavení autobusu, resp. na inom majetku dopravcu alebo cestujúcich, je dotknutá osoba povinná poskytnúť dopravcovi všetky údaje potrebné na riadne prešetrenie mimoriadnej udalosti.
6. Poškodený cestujúci je povinný o vzniku a odhadovanej výške škody bezodkladne informovať vodiča autobusu a oznámiť mu údaje potrebné na prešetrenie vzniku škody, vrátane rozsahu škody a identifikačných údajov cestujúceho.
7. Dopravca zabezpečí náhradnú dopravu do cieľovej zastávky iným autobusom bezodplatne.
8. Cestujúci, ktorí utrpeli v dôsledku osobitnej povahy dopravy zranenie, majú nárok na náhradu spôsobenej škody na zdraví v súlade s ust. 427 a nasl. Občianskeho zákonníka a zák. č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „zák. č. 437/2004").
9. Pozostalí po zomrelých cestujúcich, ktorých smrť bola spôsobená osobitnou povahou prevádzky dopravy, majú v súlade s príslušnými aplikovateľnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka právo na náhradu ujmy v prípade smrti, vrátane náhrady primeraných výdavkov na pohreb.
10. Cestujúci, ktorým v dôsledku osobitnej povahy dopravy vznikla škoda na prepravovanej príručnej batožine, majú nárok na jej náhradu v súlade s ust. § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ak cestujúcim vznikla škoda na prepravovanej cestovnej batožine, majú nárok na náhradu škody podľa tohto prepravného poriadku.
11. Výška náhrady škody sa vypočíta v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a zák. č. 437/2004.
12. V prípade nehody v dôsledku prevádzky autobusu, dopravca zabezpečí primeranú a náležitú pomoc v súvislosti s okamžitými praktickými potrebami cestujúcich po nehode. Takáto pomoc zahŕňa v prípade potreby ubytovanie, jedlo, oblečenie, dopravu a uľahčenie prvej pomoci.

XVIII. Uplatňovanie práv a reklamácie

1. Cestujúci uplatňuje u dopravcu práva a nároky vyplývajúce z tohto prepravného poriadku bez zbytočného odkladu; ak sa práva neuplatnili najneskôr do troch mesiacov odo dňa, kedy mal uplatňovaný nárok vzniknúť, zaniknú. To neplatí v prípade nárokov na náhradu škody na batožine cestujúcich, ktoré môže cestujúci uplatniť u dopravcu najneskôr do šiestich mesiacov od vzniku škody a v prípade nárokov na náhradu škody na zdraví, ktoré môže cestujúci uplatniť priamo na súde v premlčacej dobe podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.
2. Cestujúci je povinný uplatniť svoje práva a nároky písomnou reklamáciou, v ktorej presne a jasne vymedzí, ktoré jeho práva boli akým spôsobom dotknuté a akú kompenzáciu požaduje a zároveň vznik svojich nárokov primerane odôvodní. Cestujúci je oprávnený doručiť dopravcovi reklamáciu poštou na adresu jeho sídla alebo osobne na obchodné miesto dopravcu. Ak sa reklamácia týka služieb vodiča autobusu pri vykonávaní prepravy, je cestujúci oprávnený podať reklamáciu aj priamo u dotknutého vodiča. Ak si cestujúci zakúpil cestovný lístok prostredníctvom sprostredkovateľa, je oprávnený podať reklamáciu aj

v mieste sídla sprostredkovateľa, u ktorého si cestovný lístok zakúpil.

3. Ak cestujúci podáva reklamáciu ústnou formou, spíše oprávnený zamestnanec dopravcu o podaní reklamácie zápisnicu, ktorú je reklamujúci cestujúci povinný podpísať.
4. Ak reklamácia nemá náležitosti uvedené v bode 2., dopravca vyzve reklamujúceho cestujúceho na jej doplnenie v lehote nie kratšej ako 7 pracovných dní. Ak reklamujúci cestujúci v určenej lehote reklamáciu doplní, platí, že bola podaná včas. Ak cestujúci reklamáciu v určenej lehote nedoplní a z podanej reklamácie nevyplýva dôvod na uznanie nárokov reklamujúceho, dopravca reklamáciu odmietne.
5. Dopravca je povinný najneskôr do 1 mesiaca od prijatia reklamácie informovať reklamujúceho cestujúceho o tom, či je reklamácia opodstatnená, odmietnutá alebo sa stále vybavuje. Oznámenie o konečnom vybavení reklamácie musí dopravca doručiť reklamujúcemu cestujúcemu najneskôr do 3 mesiacov od prijatia reklamácie.
6. Škodu vzniknutú cestujúcemu pri pravidelnej preprave osôb tým, že preprava nebola vykonaná včas (meškanie zavinené dopravcom dlhšie ako 60 minút), resp. tým, že sa neuskutočnila, je dopravca pri splnení podmienok uvedených v ods. 1 až 5 tohto článku povinný nahradiť, najviac však do výšky cestovného zaplateného dopravcovi (§763, ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka).
7. Dopravca vráti zaplatené cestovné alebo jeho časť za nevyužitý lístok pre jednotlivú jazdu v prípade prerušenia spoja z prevádzkových dôvodov a v prípade meškania spoja zavineného dopravcom dlhšie ako 60 minút.
8. Ak sa suma za vrátený cestovný lístok zasiela poštou, dopravca má právo zraziť si náklady na poštovné. Pri nevyužití alebo len čiastočnom využití cestovného lístka z viny dopravcu, sa storno poplatok a náklady na poštovné cestujúcim neúčtujú.
9. Ustanovenia v bode 13.6., 13.7./ čl. 13 platia aj pre dovozné za batožinu, psa a živé spoločenské zvieratá.

XIX. Straty a nálezy

1. Veci, ktoré sa nájdu po odchode všetkých cestujúcich vo vozidle a opustenú batožinu odovzdá vodič alebo iný člen osádky do úschovne batožín v sídle dopravcu.
2. Ak je medzi nájdenými vecami občiansky preukaz alebo cestovný pas, dopravca je povinný zabezpečiť jeho bezodkladné odovzdanie najbližšiemu policajnému útvaru.

XX. Záverečné ustanovenia

1. Tento prepravný poriadok sa považuje za súčasť návrhu na uzavretie Zmluvy o preprave osôb.
2. Všetky zmeny a doplnky prepravného poriadku nadobúdajú účinnosť dňom ich zverejnenia na webovom sídle dopravcu.
3. Tarifa a tarifné podmienky tvoria prílohu tohto prepravného poriadku a sú účinné v súlade s platnou Zmluvou o službách vo verejnom záujme.

V Ružomberku dňa 1.01.2025

Ing. Ľubomíra Urbanová
riaditeľka dopravy